KOHTUJURISTI ETTEPANEK

YVES BOT

esitatud 23. aprillil 2009 [1]

1. Pärast Euroopa Liidu Nõukogus 1997. aastal toimunud uuringuid liikmesriikidevahelise maksukonkurentsi kohta hakkas Euroopa Ühenduste Komisjon uurima ja üle vaatama liikmesriikide maksustamiskordi, arvestades EÜ asutamislepingu sätteid riigiabi kohta.

2. Nii vaatas komisjon üle koordinatsioonikeskustele Belgia Kuningriigi rakendatud maksustamiskorra. [2] Hoolimata asjaolust, et aastatel 1984, 1987 ja 1990 leidis komisjon, et selline kord ei kujuta endast riigiabi, tegi ta 17. veebruaril 2003 otsuse, mille kohaselt tunnistati nimetatud kord ühisturuga kokkusobimatuks. [3] Selle otsuste peale esitati Euroopa Kohtule tühistamishagi, mille kohta Euroopa Kohus tegi 22. juunil 2006 otsuse kohtuasjas Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon. [4]

3. Samal ajal uuris komisjon Madalmaade Kuningriigi poolt 1997. aastast rakendatavat maksustamiskorda, mis puudutas teatavate kontsernide rahvusvahelisi rahastamistoiminguid (edaspidi „CFA-kava").

4. Nimetatud kord võimaldab ettevõtjatel, kellele on antud individuaalne volitus kestusega kümme aastat, luua reserve eespool nimetatud toimingutega seotud riskide katmiseks. Kuna komisjoni nimetatud korrast enne selle rakendamist ei teavitatud, otsustas ta 11. juulil 2001 vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 2 algatada ametliku uurimismenetluse.

5. Komisjon leidis 17. veebruari 2003. aasta otsuses, [5] et see kord kujutab endast ühisturuga kokkusobimatut riigiabi. Sellegipoolest asus ta seisukohale, et isikud, kellele see kord ametliku uurimismenetluse algatamise kuupäeval laienes, võisid tugineda õiguspärasele ootusele, et see kava on asutamislepingu sätetega kooskõlas, võttes arvesse hinnanguid, mille komisjon Belgia maksukorrale aastatel

1 – Algkeel: prantsuse.

2 – Koordineerimiskeskus on äriühing, mille on asutanud rahvusvahelised kontsernid ja mille eesmärk on osutada kontserni kuuluvatele äriühingutele eelkõige rahandusvaldkonnas erinevaid teenuseid.

3 – Komisjoni otsus K(2003) 564 (lõplik), mis puudutab Belgia rakendatud abikava Belgias asuvatele koordinatsioonikeskustele (muudetud 23. aprilli 2003. aasta parandusega).

4 – Liidetud kohtuasjad C-182/03 ja C-217/03 (EKL 2006, lk I-5479).

5 – Komisjoni otsus 2003/515/EÜ, mis puudutab Madalmaade rakendatud rahvusvaheliste rahastamistoimingute abikava (EÜT L 180, lk 52; edaspidi „vaidlustatud otsus").

1984, 1987 ja 1990 korduvalt andis. Seega on komisjon pidanud aktsepteeritavaks CFA-kava kohaldamist kõnesolevate ettevõtjate suhtes kuni nende kehtivate volituste lõppemiseni, kuid mitte kauem kui 31. detsembrini 2010.

6. Koninklijke Friesland Foods NV [6] on Madalmaade ettevõtja, kes esitas Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule hagi vaidlusaluse otsuse tühistamiseks.

7. Esimese Astme Kohus tühistas 12. septembri 2007. aasta otsusega kohtuasjas Koninklijke Friesland Foods *vs.* komisjon [7] vaidlusaluse otsuse osas, milles see välistas üleminekukorra kohaldamise sellistele ettevõtjatele nagu KFF, kes olid 11. juuliks 2001 Madalmaade maksuametile esitanud loataotluse, mille kohta ei olnud veel selleks kuupäevaks otsust vastu võetud.

8. Käesolevaks hetkeks on komisjon esitanud Euroopa Kohtule eespool nimetatud kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse. Apellatsioonkaebuses on sisuliselt tõstatatud kaks õiguslikku probleemi, millest esimene puudutab KFF-i kui ettevõtjat, kelle suhtes võib see abikava potentsiaalselt kohaldamisele kuuluda, ja teine sellisest kavast komisjoni teavitamata jätmist.

9. Esimene probleem on seotud selle ettevõtja poolt vaidlusaluse otsuse vastu esitatud tühistamishagi vastuvõetavusega. Küsimus on selles, kas KFF-il on lubatud selle otsuse õiguspärasust ühenduste kohtus vaidlustada, kuigi temale ei laienenud otsusest teavitamise päevaks mingeid õigusi.

10. Teine õiguslik probleem eeldab Euroopa Kohtult õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte ulatuse uurimist riigiabi valdkonnas. Küsimus on selles, kas KFF võib sarnaselt ettevõtjatele, kelle suhtes abikava kohaldatakse, tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele ja kas tema suhtes rakendatakse üleminekumeetmeid, hoolimata sellest, et nimetatud kavast ei olnud komisjoni enne selle rakendamist teavitatud. Euroopa Kohtul palutakse seega uurida, kas antud juhul on täidetud eespool viidatud kohtuotsusest Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon tulenevad tingimused, millest võib järeldada nimetatud põhimõtte rikkumist.

11. Käesolevas ettepanekus soovitan Euroopa Kohtul lugeda apellatsioonkaebus põhjendatuks.

12. Esiteks ma väidan, et kuna Esimese Astme Kohus leidis, et vaidlusalune otsus puudutab KFF-i isiklikult, on ta hagi vastuvõetavuse hindamisel rikkunud õigusnorme ja see

6 – Edaspidi „KFF”.

7 – Kohtuasi T-348/03, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”.

õigustab vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.

13. Täiendavalt ma toonitan, et isegi kui KFF-i hagi oli vastuvõetav, tuleb see kohtuotsus tühistada, kuna ettevõtjal ei olnud alust tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele.

14. Teen ettepaneku, et Euroopa Kohus ise teeks lõpliku otsuse komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväite kohta ja toetaks seda.

I. Ühenduse õiguslik raamistik

15. Asutamislepingus on riigiabi põhimõtteliselt keelatud, kuid selle suhtes kehtivad teatud erandid. EÜ artikli 87 lõige 1 sätestab järgmist:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust."

16. Seejärel loetlevad EÜ artikli 87 lõiked 2 ja 3 ühisturuga kokkusobiva riigiabi ja riigiabi, mida võib pidada ühisturuga kokkusobivaks.

17. EÜ artikkel 88 näeb ette:

„1. Koostöös liikmesriikidega kontrollib komisjon pidevalt kõiki neis riikides olemasolevaid abisüsteeme. Ta paneb liikmesriikidele ette sobivaid meetmeid, mis on vajalikud ühisturu järkjärguliseks arenguks või toimimiseks.

2. Kui komisjon leiab pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei sobi ühisturuga kokku artikli 87 järgi või et sellist abi kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul.

[…]

3. Komisjoni informeeritakse kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse. Kui komisjon arvab, et mingi selline plaan ei sobi ühisturuga kokku artikli 87 järgi, algatab ta viivitamata lõikes 2 ettenähtud menetluse. Asjassepuutuv liikmesriik ei tohi rakendada kavatsetud meetmeid enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus."

18. Lõpuks annab EÜ artikkel 89 nõukogule pädevuse võtta vastu määrusi EÜ artiklite 87 ja 88 kohaldamiseks. Selle pädevuse alusel võttis nõukogu 22. märtsil 1999 vastu määruse (EÜ) nr 659/1999,[8] mis kehtestab täpsed eeskirjad menetlustele, mida tuleb järgida EÜ artikli 88 kohaldamiseks.

II. CFA-kava

19. CFA-kava kehtestati 1969. aasta äriühingute maksustamise seadusega.[9] Seda muudeti 13. detsembri 1996. aasta seadusega,[10] mis lisas seadusesse artikli 15a eesmärgiga võidelda rahvusvaheliselt tegutsevate Madalmaade ettevõtjate tendentsiga varjata kontserni rahastamistoiminguid välismaal, eelkõige nn maksuparadiisides asuvates äriühingutes. See kava jõustus muudetud kujul 1. jaanuaril 1997.

20. 1969. aasta seaduse artikkel 15a võimaldab ettevõtjatel, kelle suhtes seda kava rakendatakse, luua reserve, millega kaetakse rahvusvaheliste rahastamistoimingutega seotud riske. Selle kavaga võib liituda iga ettevõtja, sõltumata sellest, kas tegu on Madalmaadest või mujalt pärit ettevõtjaga, kes tasub ettevõtte tulumaksu, kui ta vastab nimetatud sättes ette nähtud järgmistele tingimustele:

– ettevõtja, kelle suhtes seda kava rakendatakse, peab tegema rahastamistoiminguid üksnes kontserni kuuluvate ühingute

8 – Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339).

9 – Wet op de vennootschasbelasting 1969.

10 – 13. detsembri 1996. aasta seadus 1969. aasta ettevõtte tulumaksu seaduse muutmise kohta, mille eesmärk on ära hoida maksubaasi kadumine ja tugevdada maksualast infrastruktuuri (wet van 13 december 1996 tot wijziging van de wet op de vennootschapsbelasting 1969 met het oog op het tegengaan van uitholling van de belastinggrondslag en het versterken van de fiscale infrastructuur) (*Stb.* 1996, nr 65; edaspidi „1969. aasta seadus").

huvides, mis on asutatud vähemalt neljas riigis või kahel mandril;

– ta peab pidevalt tegelema laenamise ja investeerimisega ning tema tegevus peab olema sõltumatu. Seda tegevust tuleb juhtida üksnes Madalmaade Kuningriigist;

– kõik neli riiki, kus asuvad seotud ühingud, peavad tootma vähemalt 5% maksustatavast tulust, mida äriühing saab oma maksustatavatest rahastamistoimingutest. Mõlemad mandrid peavad tootma vähemalt 10% sellisest tulust.

21. 1969. aasta seaduse artikli 15a lõike 10 kohaselt vaatab maksuameti inspektor läbi nende ettevõtjate taotlusi, kes on avaldanud soovi CFA-kava sätete alusel soodustusi saada. Nimetatud inspektor otsustab abikava kohaldamise, täpsustades vastavalt ettevõtja konkreetsele olukorrale selle kasutamise tingimused haldusaktiga, mille peale on võimalik edasi kaevata (edaspidi „CFA-luba"). [11]

11 – Vt 2. oktoobri 1997. aasta kohtuotsus DB 97/3951, mis määratles 1969. aasta artiklis 15a sätestatud tüüpotsuse (Besluit nr DB 97/3951 van 2 oktober 1997 tot vaststelling van de modelbeschikking inzake artikel 15 b van de Wet op de venootschapsbelasting 1969).

III. Vaidluse aluseks olevad faktilised ja menetluslikud asjaolud

A. *Vaidlusalusele otsusele eelnenud asjaolud*

22. CFA-kavast ei teavitatud komisjoni enne selle rakendamist 1. jaanuaril 1997.

23. Pärast liikmesriikide maksukonkurentsi kohta toimunud uuringuid võttis majandus- ja rahandusministrite nõukogu vastu tegevusjuhendi ettevõtete maksustamise kohta. [12] Sellega loodi *ad hoc* töögrupp, mille ülesanne on hinnata ühisturule kahjulike tagajärgedega siseriiklikke maksumeetmeid.

24. Liikmesriikide sellise tegevuse tulemusel võttis komisjon endale kohustuse koostada suunised EÜ artiklite 87 ja 88 kohaldamiseks ettevõtete otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes. Komisjon võttis 11. novembril 1998 vastu teatise riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta ettevõtete otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes. [13] Selle

12 – Euroopa Liidu Nõukogu 1. detsembri 1997. aasta tegevusjuhend ettevõtete maksustamise kohta (EÜT 1998, C 2, lk 2).

13 – EÜT C 384, lk 3.

teatise alusel hakkas komisjon kontrollima või üle vaatama erinevates liikmesriikides kehtivaid maksustamiskordi.

25. Komisjon palus 12. veebruaril 1999 Madalmaade ametivõimudelt CFA-kava kohta teavet. Nimetatud ametivõimud andsid vastuse 8. märtsil 1999.

26. KFF esitas 27. detsembril 2000 Madalmaade maksuametile taotluse, et saada alates 1. jaanuarist 2000 luba CFA-kava alusel reservi loomiseks (edaspidi „CFA-taotlus"). Seda taotlust arutati maksuametiga 24. aprillil 2001.

27. 11. juuli 2001. aasta kirjas, mis avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas, teatas komisjon Madalmaade Kuningriigile oma otsusest algatada ametlik uurimismenetlus vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 2.[14] Abi esialgsel hindamisel väljendas komisjon kahtlust CFA-kava kokkusobivuse üle ühisturuga. Ta märkis, et see võib kujutada endast riigiabi ja tema hinnangul ei ole sellele võimalik kohaldada ühte EÜ artikli 87 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandit. Vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 2 palus komisjon Madalmaade Kuningriigil ning teistel asjassepuutuvatel menetlusosalistel esitada ühe kuu jooksul oma märkusi.

28. Madalmaade maksuamet teavitas 26. juulil 2001 KFF-i, et komisjon on algatanud ametliku uurimismenetluse.

29. Uurimismenetluse algatamise tulemusena peatati KFF-i CFA-taotluse menetlemine.

30. 3. oktoobri 2002. aasta kirjas väitis Madalmaade Kuningriik komisjonile, et arvestades õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtteid, peaks nimetatud ametiasutus võimaldama ettevõtjatel, kelle suhtes CFA-kava rakendatakse, sellest jätkuvalt osa saada, kuni väljastatud lubade tähtaja lõpuni.

31. 5. detsembril 2002 võttis Madalmaade rahandusasjade riigisekretär vastu otsuse, mille kohaselt loobub ta alates nimetatud kuupäevast mis tahes uute CFA-kava taotluste läbivaatamisest.

14 – EÜT C 306, lk 6.

B. *Vaidlusalune otsus*

32. Komisjon võttis 17. veebruaril 2003 vastu vaidlusaluse otsuse.

33. Selles otsuses kinnitab komisjon oma kahtlusi seoses CFA-kava ja selle kokkusobivuse üle ühenduse õigusega. Komisjon märgib esmalt, et see kava kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes ja toob välja põhjused, miks tema arvates ei kehti neile ükski selle artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud eranditest.

34. Seejärel analüüsis komisjon nende ettevõtjate õiguspärast ootust, kelle suhtes CFA-kava kehtis. Komisjon tunnistab kõnesolevate ettevõtjate õiguspärase ootuse olemasolu ja märgib, et sellest tulenevalt peaks ta loobuma antud abi tagasinõudmisest.

35. Vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktid 111 ja 112 on sõnastatud järgmiselt:

„[…]

Käesolevas asjas märgib komisjon, et kuigi Belgia ja Madalmaade maksustamiskord ei ole täpselt sama, on CFA-kaval sarnasusi selle korraga, mis kehtestati Belgias 30. detsembri 1982. aasta kuningliku määrusega nr 187, mis puudutab koordinatsioonikeskuste maksustamist. Nimelt käsitlevad mõlemad kõnesolevad süsteemid kontsernisiseseid toiminguid, ja suur hulk ettevõtjaid, kelle suhtes kehtis CFA-kava, kasutasid varem Belgia koordinatsioonikeskuste korda. Komisjon leidis 2. mai 1984. aasta otsuses, et [Belgia koordinatsioonikeskuste] süsteemi puhul ei olnud tegu riigiabiga [EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes]. Olgugi et seda otsust ei avaldatud, tuleb vastavalt Madalmaade [Kuningriigi] ja teiste asjassepuutuvate kolmandate isikute väidetule märkida, et 14. konkurentsiaruandes ja vastuses parlamendi küsimusele[15] toodi välja, et komisjonil ei olnud Belgia koordinatsioonikeskuste süsteemile ühtki vastuväidet.

Neil asjaoludel väidab komisjon, et võttis otsuse Belgia koordinatsioonikeskuste süsteemi kohta vastu enne CFA-kava jõustumist. Lisaks märgib komisjon, et kõik ettevõtjad, kelle suhtes seda süsteemi kohaldati, olid enne 11. juunil 2001 ametliku uurimismenetluse algatamiseks tehtud otsuse vastuvõtmist tunnistatud CFA-kavaga hõlmatuks. Seetõttu on komisjon nõus Madalmaade [Kuningriigi] ja asjassepuutuvate kolmandate isikute argumentidega, mis puudutavad CFA-kava alusel soodustatud ettevõtjate õiguspärase ootuse olemasolu, ning loobub juba määratud abi tagasinõudmisest."

15 – Komisjon viitab oma 16. joonealusele märkusele, milles viidatakse kirjalikule küsimusele nr 1735/90 (EÜT 1991, C 63, lk 37). Ta viitab ka varasematele küsimustele, mille esitasid Euroopa Parlamendi Belgia saadikud Radoux nr 2381/82 (EÜT 1983, C 170, lk 9) ja Van Rompuy nr 1817/83 (EÜT 1984, C 148, lk 14).

36. Viimasena uurib komisjon, mis põhjustel tundub talle vajalik sätestada üleminekuperiood CFA-kava mõju lõppemiseks. Ta eristab siinkohal kahte olukorda.

37. Mis puudutab CFA-kava alusel soodustatud ettevõtjate poolt juba loodud reserve, siis leiab komisjon, et need reservid on osa pikaajalisest strateegiast ning nendega seotud eelised on õiguspärase ootuse alusel kaitstud. Seetõttu leiab komisjon, et ettevõtjad, kelle suhtes nimetatud kava kehtis, võivad jätkata oma reservide kasutamist kooskõlas Madalmaade kehtivate õigusaktidega. [16]

38. Mis puudutab uute reservide loomist, siis märgib komisjon, et põhimõtteliselt ei saa õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtetele enam tugineda pärast seda, kui on tehtud otsus, milles abi on tunnistatud ühisturuga kokkusobimatuks. Ta märgib selle kohta, et õiguspärase ootuse mõju ei saa kesta kauem kui periood, mis on liikmesriigile ja asjaomastele ettevõtjatele uue olukorraga kohanemiseks vajalik. Antud juhul võtab komisjon arvesse menetluse konteksti ja eelkõige ühenduse tasandil tehtud edusamme kahjustavat maksukonkurentsi tõkestavas tegevuses. Samuti võtab komisjon arvesse asjaolu, et teatatud oli CFA-kava kohaldamise lõpetamisest alates 2002. aasta detsembrist, ja seega ka asjaolu, et CFA-kava alusel soodustatud ettevõtjate hulk väheneb järk-järgult kuni 2010. aastani. [17]

39. Vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktis 118 märgib komisjon järgmist:

„Neil erandlikel asjaoludel leiab komisjon, et ettevõtjad, kelle suhtes kehtis CFA-kava käesoleva menetluse algatamise kuupäeval, võivad jätkata nii uute reservide loomist kui olemasolevate reservide kasutamist vastavalt kehtiva CFA-kava üksikasjalikele eeskirjadele kuni neile antud lubade lõppemiseni ja hiljemalt 31. detsembrini 2010."

40. Eelneva põhjal teeb komisjon järgmise järelduse:

„119. Komisjon leiab, et Madalmaade [Kuningriik] on rakendanud kõnealust abikava õigusvastaselt, rikkudes [EÜ] artikli 88 lõiget 3. Komisjoni

16 – Vt vaidlusaluse otsuse põhjenduste punkt 114.

17 – Vt vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktid 115–117.

hinnangul on CFA-kava ühisturuga kokkusobimatu. Samas ei ole kõnesoleva kava alusel soodustatud ettevõtjate õiguspärase ootuse ning erakordsete asjaolude tõttu alust antud abi tagasi nõuda ning kava võib kohaldada hiljemalt kuni 31. detsembrini 2010."

41. Vaidlusaluse otsuse resolutsioon on sõnastatud järgmiselt:

„Artikkel 1

Madalmaade [Kuningriigi] poolt 1969. aasta äriühingute maksustamise seaduse artikli 15a alusel 13. detsembri 1996. aasta seadusega kehtestatud riigiabi kava on ühisturuga kokkusobimatu.

Artikkel 2

Madalmaade [Kuningriik] [on] kohustatu[d] lõpetama esimeses artiklis märgitud abikava. Isikute suhtes, kelle suhtes abikava kehtis 11. juuli 2001. aasta seisuga, kohaldatakse seda Madalmaade maksuameti väljastatud lubade kümneaastase tähtaja lõpuni. Abikava kohaldamine lõpeb igal juhul hiljemalt 31. detsembril 2010.

[…]"

C. *Vaidlusalusele otsusele järgnenud asjaolud*

42. Madalmaade Kuningriik palus 11. aprilli 2003. aasta kirjas komisjonilt kirjalikku kinnitust selle kohta, et vaidlusaluse otsuse artiklis 2 sätestatud üleminekukorda kohaldatakse ka ettevõtjatele, kelle suhtes ei olnud veel CFA-kavaga liitumiseks vajalikku Madalmaade maksuameti otsust, kuid kes olid esitanud sellekohase taotluse enne 5. detsembrit 2002 – see on kuupäev, millest alates keelduti kõikide uute loataotluste läbivaatamisest –, kui sellised ettevõtjad vastasid 11. juuli 2001. aasta otsuse kuupäeva seisuga CFA-kava tingimustele.

43. Komisjon märkis 7. juuli 2003. aasta kirjas, et vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktist 118 ja artiklist 2 tuleneb sõnaselgelt,

et üleminekukorda nendele ettevõtjatele ei kohaldata. Lisaks märkis komisjon, et kui Madalmaade maksuamet väljastab kõnealustele ettevõtjatele CFA-loa, on tegemist uue abi andmisega, mis läheb vaidlusaluse otsusega vastuollu.

44. Madalmaade maksuamet jättis 21. augustil 2003 vaidlusaluse otsuse alusel KFF-i CFA-taotluse rahuldamata.

45. 15. septembri 2005. aasta seaduse [18] artikli 1 D osaga tunnistati 1969. aasta seaduse artikkel 15a kehtetuks.

46. Viimati nimetatud seaduse artikkel 2 sätestab sisuliselt, et ettevõtte tulumaksu tasuma kohustatud isiku osas, kes 11. juulil 2001 vastas 1969. aasta seaduse artikli 15a tingimustele, kohaldatakse nii seda artiklit kui sellest tulenevaid sätteid. See näeb ka ette, et nimetatud üleminekusätet kohaldatakse kümneaastase perioodi vältel alates kuupäevast, mil maksumaksja võis reserve luua, ning see periood kehtib kuni 31. detsembrini 2010.

18 – Seadus, millega muudetakse 1969. aasta seadust – CFA-kava lõpetamine (Wet van 15 september 2005, houdende wijziging van de wet op de vennootschapsbelasting 1969 – vervallen van concernfinancieringsregeling) (*Stb*. 2005, nr 468).

IV. Hagi Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

47. KFF algatas Esimese Astme Kohtu kantseleisse 10. oktoobril 2003 saabunud hagiavaldusega menetluse vaidlustatud otsuse tühistamiseks.

48. Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel esitas komisjon 14. jaanuaril 2004 Esimese Astme Kohtule vastuvõetamatuse vastuväite. KFF esitas 29. märtsil 2004 nimetatud vastuväite kohta märkusi. Esimese Astme Kohtu 28. veebruari 2005. aasta määrusega liideti vastuvõetamatuse vastuväide sisuliste küsimuste lahendamisega ja kohtukulude jaotamise küsimus jäeti edaspidiseks.

49. Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuses, et KFF-i hagi on vastuvõetav. Lisaks leidis ta, et see hagi on põhjendatud, ja tühistas vaidlusaluse otsuse artikli 2 osas, milles see välistab üleminekukorra kohaldamise ettevõtjatele, kes olid 11. juuli 2001. aasta seisuga Madalmaade maksuametile esitanud kõnesoleva abikava kohaldamise taotluse, mille kohta ei oldud veel selleks kuupäevaks otsust vastu võetud.

V. Menetlus Euroopa Kohtus ning poolte nõuded

50. Komisjon esitas Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel vaidlustatud kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 22. novembril 2007.

51. Esimese võimalusena palub komisjon Euroopa Kohtul tunnistada nimetatud apellatsioonkaebus põhjendatuks ja seega tühistada vaidlustatud kohtuotsus, jätta rahuldamata KFF-i esitatud tühistamishagi ning mõista viimaselt välja kohtukulud mõlemas kohtuastmes.

52. Teise võimalusena palub komisjon Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsus ulatuses, milles see annab õigusi teistele ettevõtjatele peale KFF-i, kes olid 11. juuli 2001. aasta otsuse kuupäevaks Madalmaade maksuametile esitanud CFA-loa taotluse, ja jätta rahuldamata hagi vaidlusaluse otsuse tühistamiseks ulatuses, milles see annab õigusi teistele ettevõtjatele peale KFF-i.

53. KFF palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

VI. Apellatsioonkaebuse läbivaatamine

A. *Esimene väide, et KFF-i isikliku huvi olemasolu tingimus ei olnud täidetud*

1. Poolte argumendid

54. Komisjon väidab, et Esimese Astme Kohus on vääralt sedastanud, et vaidlusalune otsus puudutas KFF-i isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu ja Euroopa Kohtu praktika mõttes.

55. Sellega seoses ta väidab, et Esimese Astme Kohus on rikkunud õigusnormi, kuna võttis oma analüüsi aluseks eespool viidatud kohtuotsuse Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon ja samastas KFF-i olukorra nende ettevõtjate olukorraga, kes nimetatud kohtuotsuses taotlesid oma loa uuendamist. Komisjoni arvates ei ole need olukorrad seega võrreldavad, kuna CFA-kava ei ole KFF-i suhtes kunagi kehtinud. Vastupidi Esimese Astme Kohtu seisukohale vaidlustatud kohtuotsuse punktis 100 ei puudutanud vaidlusalune otsus teda „eriliselt", vaid samamoodi nagu teisi Madalmaade ettevõtjaid, kelle suhtes ei ole see kava kunagi kehtinud.

56. KFF-i sõnul ei ole see väide vastuvõetav. Ta leiab, et küsimus, kas esmase loataotluse ja uuendamise taotluse vaheline erinevus on oluline, määratlemaks, kas ta kuulus teatavasse kontserni, on faktiküsimus, mida Euroopa Kohus ei saa apellatsioonkaebuse raames analüüsida.

2. Hinnang

57. Vaidlusalune otsus on vastavalt selle artiklile 4 tehtud üksnes Madalmaade Kuningriigi kohta. Füüsilised või juriidilised isikud nagu KFF, kes soovivad esitada selle otsuse vastu tühistamishagi, peavad seega vastama EÜ artikli 230 neljandas lõigus antud tingimustele. Seetõttu peavad nad tõendama, et nimetatud otsus puudutab neid otseselt ja isiklikult.

58. Kui neil ei õnnestu tõendada, et nad vastavad neile tingimustele, on vaidlustatud otsuse peale esitatud hagi vastuvõetamatu.

59. Antud asjas on Euroopa Kohtul palutud uurida, kas see otsus puudutas KFF-i, kelle loataotluse menetlus oli vaidlusalusest otsusest teavitamise kuupäeval pooleli, isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu ja ühenduse kohtupraktika mõttes.

60. Seega tuleb välja selgitada, kas tulenevalt Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses Plaumann *vs.* komisjon [19] välja toodud kriteeriumidest, mida on kinnitanud hilisem kohtupraktika, puudutas vaidlusalune otsus KFF-i isiklikult mingi talle omase tunnuse või seda iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis teda kõigist teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib teda sarnaselt otsuse adressaadiga. [20]

61. Nimetatud kohtupraktikat on Euroopa Kohus just riigiabi valdkonnas kohaldanud ja täpsustanud. Ta on korduvalt sedastanud, et selles valdkonnas ei saa ettevõtja põhimõtteliselt vaidlustada komisjoni otsust, millega keelatakse sektori abikava, kui otsus puudutab teda vaid põhjusel, et ta kuulub vastavasse sektorisse ja et ta võib selle kava alusel toetust saada. [21]

19 – 15. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 25/62 (EKL 1963, lk 197, punkt 223).

20 – Vt eelkõige 1. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-263/02 P: komisjon *vs.* Jégo-Quéré (EKL 2004, lk I-3425, punkt 45); 13. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-78/03 P: komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (EKL 2005, lk I-10737, punkt 33) ja 13. märtsi 2008. aasta otsus kohtuasjas C-125/06 P: komisjon *vs.* Infront WM (EKL 2008, lk I-1451, punkt 70).

21 – Vt eelkõige 19. oktoobri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-15/98 ja C-105/99: Itaalia ja Sardegna Lines *vs.* komisjon (EKL 2000, lk I-8855, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

62. Nimelt ei saa sellises olukorras komisjoni otsus puudutada nimetatud ettevõtjat samamoodi kui ettevõtjat, kes tegelikult kõnealuse kava alusel abi saab ja kellelt võidakse nõuda liikmesriigi poolt ebaseaduslikult makstud abi tagasimaksmist.

63. See põhjendus haakub väljakujunenud kohtupraktikaga, mille kohaselt võib ettevõtja ühenduse akti õiguspärasuse vaidlustada siis, kui selle aktiga muudetakse õigusi, mille see ettevõtja on omandanud enne akti vastuvõtmist. [22]

64. Seega, isegi kui ettevõtja kuulub piiratud ettevõtjate gruppi, nagu oli KFF-i ja 13 ülejäänud ettevõtja puhul, kes taotlesid Madalmaade maksuametilt luba, ei ole see piisav, asumaks seisukohale, et vaidlustatud akt puudutas teda isiklikult. Lisaks peab sellel ettevõtjal olema seaduslikult kaitstav õigus, mis võimaldab teda individualiseerida sarnaselt nimetatud otsuse adressaadiga vastavalt eespool viidatud kohtuotsusest Plaumann *vs.* komisjon tulenevale kohtupraktikale.

65. Tuleb tõdeda, et KFF ei olnud enne vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist omandanud mingeid õigusi. Selle otsuse vastuvõtmise päeval CFA-kava tema suhtes ei kehtinud ja Madalmaade maksuamet ei olnud talle andnud ühtki sellekohast garantiid. Neil asjaoludel ei puudutanud vaidlusalune otsus vaatamata sellele, et KFF kuulus teatud viisil piiritletud maksumaksjate ringi, teda samamoodi kui teisi ettevõtjaid, kelle suhtes CFA-kava kehtis ja kellest osal lükati loa lõppemise tähtaeg edasi 31. detsembrini 2010.

66. KFF-i olukord erineb seega vägagi eespool viidatud kohtuotsuses Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon käsitletud Belgia koordinatsioonikeskuste olukorrast, kuna viimaste suhtes kõnealune kava juba kehtis ja nad olid taotlenud neile antud lubade kehtivuse pikendamist. Selles kohtuasjas vaadeldav otsus käsitles selle otsuse vastuvõtmise hetkel kehtinud olukorda ja seadis kahtluse alla koordinatsioonikeskuste omandatud õiguste kasutamise tulevaste toimingute puhul.

22 – Vt eelkõige 1. juuli 1965. aasta otsus liidetud kohtuasjades 106/63 ja 107/63: Toepfer ja Getreide-Import *vs.* komisjon (EKL 1965, lk 525, 533); 23. novembri 1971. aasta otsus kohtuasjas 62/70: Bock *vs.* komisjon (EKL 1971, lk 897); 18. novembri 1975. aasta otsus kohtuasjas 100/74: CAM *vs.* EMÜ (EKL 1975, lk 1393); 27. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 232/81: Agricola commerciale olio jt *vs.* komisjon (EKL 1984, lk 3881) ja kohtuasjas 264/81: Savma *vs.* komisjon (EKL 1981, lk 3915); 18. mai 1994. aasta otsus kohtuasjas C-309/89: Codorniu *vs.* nõukogu (EKL 1994, lk I-1853) ja eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Infront WM (punkt 72).

67. Just seetõttu olen seisukohal, et kuna Esimese Astme Kohus leidis, et vaidlusalune otsus puudutas KFF-i isiklikult, on ta hagi vastuvõetavuse hindamisel rikkunud õigusnorme ja see õigustab vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.

68. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku tunnistada komisjoni esimene väide põhjendatuks ja tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles Esimese Astme Kohus tunnistas KFF-i poolt vaidlusaluse otsuse peale esitatud tühistamishagi vastuvõetavaks.

69. Juhuks kui Euroopa Kohus minu ettepanekuga ei nõustu ja asub seisukohale, et vaidlusalune otsus puudutab KFF-i isiklikult ja et viimasel on muu hulgas põhjendatud huvi, selgitaksin, mis põhjusel ma leian, et apellatsioonkaebus on igal juhul põhjendatud.

70. Järgnevalt uurin kahte väidet, mida pean antud juhul määravaks, nimelt väited, mis puudutavad õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist ja võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.

B. *Teise võimalusena esitatud teine väide, et rikutud on õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet*

71. Vaidlusaluse otsuse artikkel 2 näeb ette üleminekuperioodi ettevõtjatele, kelle suhtes rakendati CFA-kava ajal, mil komisjon algatas ametliku uurimismenetluse, s.o 11. juulil 2001. Komisjon lähtus ettevõtjate õiguspärasest ootusest, et nimetatud kava on asutamislepingu sätetega kooskõlas, ning juhtumi konkreetsetest asjaoludest. [23]

72. Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuses, et seeläbi on komisjon rikkunud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, kuna ei näinud ette ühtki üleminekumeedet sellise maksumaksja suhtes nagu KFF, kelle loataotluse menetlemine oli vaidlusaluse otsuse tegemise ajal endiselt pooleli.

73. Enne selle väite juurde asumist ja selleks, et paremini hinnata, kuidas uuris Esimese Astme Kohus antud küsimust vaidlustatud kohtuotsuses, pean oluliseks meenutada esiteks selle põhimõtte sisu ühenduse kohtupraktikaga seoses.

23 – Vt vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktid 111–118.

1. Euroopa Kohtu praktika seoses õiguspärase ootuse põhimõtte kaitsega

74. Õiguspärase ootuse kaitse põhimõte kuulub ühenduse õiguse üldpõhimõtete hulka ja seda võib kasutada institutsioonide aktide õiguspärasuse kontrollimiseks. [24]

75. Nagu kohtujurist Léger oma ettepanekus eespool viidatud kohtuasjas Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon [25] on märkinud, võib seda põhimõtet käsitada õiguskindluse põhimõtte n-ö paarilisena, mis nõuab, et ühenduse õigusnormid oleksid kindlad ja nende kohaldamine õigussubjektide jaoks ettenähtav, ning selle eesmärk on tagada eeskirjade muutmise korral ühe või paljude füüsilis(t)e või juriidilis(t)e isiku(te) õiguspärase olukorra kaitse. [26]

76. Seoses õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte kohaldamisega Euroopa Kohtu praktikas on kohtujurist Léger meenutanud, et selle põhimõtte rikkumine on tuvastatud, kui on täidetud järgmised tingimused.

77. Kõigepealt peab olemas olema ühenduse haldusasutuse akt või tegevus, mis võib tekitada sellist õiguspärast ootust või põhjendatud lootusi. Kohtupraktika kohaselt saab õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ühenduse õigusnormide vaidlustamiseks kasutada vaid juhul, kui ühendus on ise eelnevalt loonud olukorra, mis võis tekitada õiguspärase ootuse. [27] Lisaks peab ühenduse haldusasutus andma konkreetseid tagatisi. [28]

78. Teiseks, nimetatud ootus peab olema õiguspärane, st puudutatud isik ei peaks suutma haldusorgani varasema käitumise muutumist ette näha. Kohtupraktika kohaselt ei saa ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja, kes võib

24 – Vt eelkõige 14. mai 1975. aasta otsus kohtuasjas 74/74: CNTA *vs.* komisjon (EKL 1975, lk 533, punkt 44); 26. juuni 1990. aasta otsus kohtuasjas C-152/88: Sofrimport *vs.* komisjon (EKL 1990, lk I-2477, punkt 26); 19. mai 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-104/89 ja C-37/90: Mulder jt *vs.* nõukogu ja komisjon (EKL 1992, lk I-3061, punkt 15); 14. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-104/97 P: Atlanta *vs.* Euroopa Ühendus (EKL 1999, lk I-6983, punkt 52); 4. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-403/99: Itaalia *vs.* komisjon (EKL 2001, lk I-6883, punkt 35) ja 7. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-17/03: VEMW jt (EKL 2005, lk I-4983, punkt 73).

25 – Ma viitan tema ettepaneku punktidele 365–433.

26 – Vt selle kohta 15. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-63/93: Duff jt (EKL 1996, lk I-569, punkt 20) ja 18. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-107/97: Rombi ja Arkopharma (EKL 2000, lk I-3367, punkt 66).

27 – 19. mai 1983. aasta otsus kohtuasjas 289/81: Mavridis *vs.* parlament (EKL 1983, lk 1731, punkt 21); 10. jaanuari 1992. aasta otsus kohtuasjas C-177/90: Kühn (EKL 1992, lk I-35, punkt 14); eespool viidatud kohtuotsus Rombi ja Arkopharma, punkt 67; 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-459/02: Gerekens ja Procola (EKL 2004, lk I-7315, punkt 29) ning eespool viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika.

28 – 25. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-82/98 P: Kögler *vs.* Euroopa Kohus (EKL 2000, lk I-3855, punkt 33); 6. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-274/99 P: Connolly *vs.* komisjon (EKL 2001, lk I-1611, punkt 113), eespool viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. detsembri 2000. aasta määrus kohtuasjas C-44/00 P: Sodima *vs.* komisjon (EKL 2000, lk I-11231, punktid 50–52).

ette näha tema huve mõjutada võiva ühenduse õigusnormi vastuvõtmist, sellele põhimõttele tugineda, kui see meede vastu võetakse. [29] Ühenduse institutsioonide akti või tegevuse tõttu tekitatud ootus on seega „õiguspärane" ja seda tuleb järelikult kaitsta, kui asjassepuutuv isik võis mõistlikult loota selliselt tekkinud olukorra säilimisele või püsimisele nagu seda oleks teinud „ettevaatlik ja mõistlik" ettevõtja.

79. Kolmandaks ei või vaidlustatud aktiga taotletav ühenduse huvi välistada niisuguste üleminekumeetmete võtmist, mis on vajalikud asjassepuutuva isiku õiguspärase ootuse kaitsmiseks. Viimati nimetatud tingimus on täidetud, kui poolte huvide kaalumisel selgub, et konkreetsetel asjaoludel ei kaalu ühenduse huvi üles puudutatud isiku huvi säilitada selline olukord, mida ta võis õiguspäraselt pidada püsivaks. [30]

80. Tuleb veel kord täpsustada, et nimetatud kolm tingimust on kumulatiivsed.

29 – Vt selle kohta 15. aprilli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-22/94: Irish Farmers Association jt (EKL 1997, lk I-1809, punkt 25); 15. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-37/02 ja C-38/02: Di Lenardo ja Dilexport (EKL 2004, lk I-6911, punkt 70) ning eespool viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika.

30 – Vt huvide kaalumise näiteid 17. aprilli 1997. aasta otsuses kohtuasjas C-90/95 P: De Compte *vs.* parlament (EKL 1997, lk I-1999, punkt 39) ja 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-183/95: Affish (EKL 1997, lk I-4315, punkt 57).

81. Esimese Astme Kohus uuris ja kinnitas just nende kolme tingimuse põhjal, et KFF tugines põhjendatult õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte kohaldamisele.

2. Poolte argumendid

82. Komisjon esitab selle väite toetuseks mitmeid argumente.

83. Esiteks paneb komisjon Esimese Astme Kohtule süüks, et viimane leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 125 ja 126, et KFF-i õiguspärase ootuse olemasolu hindamisel ei oma tähtsust, kas tema suhtes kehtis CFA-kava või mitte või kas ta vastab selle kava alusel abi saamise tingimustele.

84. Teiseks seab komisjon kahtluse alla Esimese Astme Kohtu hinnangu, mis puudutab nende kolme tingimuse uurimist, mis on vajalikud KFF-i õiguspärase ootuse olemasolu tunnustamiseks.

85. Esimese tingimuse kohta, mis puudutab ootuse olemasolu, meenutab komisjon, et ta ei ole KFF-ile kunagi andnud konkreetseid taga-

tisi CFA-kava ühisturuga kokkusobivuse kohta.

86. Ta möönab, et tema korduvad seisukohavõtud Belgia maksusüsteemi suhtes võisid tõepoolest tekitada „teatavat ootust". See aga ei tähenda KFF-i suhtes konkreetselt võetud kohustust, vaid üksnes teistsuguse, teatavas mõttes sarnase abikavaga seotud otsust. Lisaks märgib komisjon, et ta isegi ei olnud teadlik sellise ettevõtja olemasolust, kuna KFF ei olnud endast EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse raames teada andnud.

87. Mis puudutab nimetatud ootuse õiguspärasust käsitlevat teist tingimust, siis väidab komisjon, et KFF ei tegutsenud ettevaatliku ja mõistliku ettevõtjana.

88. Esiteks ei olnud KFF-ile luba väljastatud, erinevalt teatavatest eespool viidatud kohtuasjas Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon kõne all olnud koordinatsioonikeskustest.

89. Teiseks, isegi kui eeldada, et KFF oli teinud olulisi investeeringuid, vastamaks CFA-kava alusel abi saamise tingimustele, esitas ta loataotluse alles 27. detsembril 2000. Komisjoni arvates oleks pidanud ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja juba enne 2000. aasta 1. jaanuari teadma, et komisjon võib käsitleda CFA-kava ühisturuga kokkusobimatu riigiabina. Sellega seoses viitab komisjon Euroopa Liidu Nõukogu ja liikmesriikide valitsuse esindajate 1. detsembri 1997. aasta tegevusjuhendile ettevõtete maksustamise kohta. Ta viitab ka oma 11. novembri 1998. aasta teatisele riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes. Lisaks viitab komisjon 23. veebruari 2000. aasta pressiteatele, mis puudutab Euroopa Komisjoni konkurentsivoliniku Mario Monti deklaratsiooni. [31]

90. Viimasena kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkti 134, mille kohaselt olevat komisjon kutsunud asjassepuutuvaid menetlusosalisi üles esitama omapoolseid märkusi võimaliku õiguspärase ootuse kohta, mis võiks takistada makstud summade tagasinõudmist. Komisjon lisab, et see argument ei kehti KFF-i kohta, kuna viimane ei ole kunagi CFA-kava alusel abi saanud.

91. Seoses kolmanda tingimusega, mis puudutab huvide kaalumist, kritiseerib komisjon täiendavalt Esimese Astme Kohtu mõtte-

31 – Volinik Monti deklaratsioon, mis puudutab rahalise riigiabi kontrollimist (IP/00/182).

käiku. Tema arvates puudub vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139 põhjendus ja see sisaldab faktiviga.

92. Esiteks, Esimese Astme Kohus ei ole selgitanud, milles seisnes avaliku huvi puudumine, mis takistas KFF-il tuginemast õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Asjaolu, et ta nägi CFA-kava tegelikele abisaajatele ette üleminekukorra, ei võimalda komisjoni arvates põhistada Esimese Astme Kohtu mõttekäiku, kuna nimetatud kord põhines taotlejate hulga järkjärgulisel vähenemisel.

93. Seejärel väidab komisjon, et Esimese Astme Kohtu analüüs muudab küsitavaks EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametliku uurimismenetluse kasuliku mõju. Esimese Astme Kohus on nimelt arvamusel, et isikutel, kes võisid potentsiaalselt CFA-kava alusel abi saada, oli lubatud taotleda üleminekumeetmete kohaldamist üksnes seetõttu, et nad olid esitanud loataotluse, ja seda isegi siis, kui nad ei olnud endast abikava ametliku uurimismenetluse raames teada andnud.

94. Viimasena kritiseerib komisjon viitamist eespool viidatud kohtuotsusele Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, eeskätt selle punktile 165, kuna nimetatud kohtuasi käsitles lubade uuendamist.

95. Kolmandaks väidab komisjon, et Esimese Astme Kohus on rikkunud õigusnorme, kuna leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139, et CFA-kava alusel võivad tegelikud abisaajad jätkata abi saamist kuni „2010. aastani". Komisjon viitab selles osas vaidlusaluse otsuse artikli 2 täpsele sõnastusele.

96. Neljandaks paneb komisjon Esimese Astme Kohtule süüks vaidlustatud kohtuotsuse punktides 141–143 võetud seisukohta, et küsimus, kas komisjon oli tegelikult teadlik KFF-i olukorrast 11. juuli 2001. aasta seisuga, ei ole õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise hindamisel oluline.

97. Komisjoni arvates on selline põhjendus vastuolus ühenduse kohtupraktikaga, mille kohaselt riigiabi käsitleva otsuse õiguspärasust võib hinnata üksnes sellise teabe põhjal, mis oli komisjoni käsutuses otsuse vastuvõtmise ajal. Komisjon väidab seega, et antud asja puhul ei olnud ta KFF-i erilisest olukorrast teadlik, kuna KFF ei olnud talle omapoolseid märkusi esitanud. Ta leiab, et Esimese Astme Kohus oleks pidanud kontrollima, kas komisjonil oli vastav teave tegelikult olemas, ja eitava vastuse korral tunnistama mis tahes nimetatud teabel põhineva väite või argumendi vastuvõetamatuks.

98. Komisjon lisab, et riigiabi kontrollimise süsteemis ei saa potentsiaalne abisaaja, kes ei andnud endast komisjonile teada EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse raames, esitada argumente, mis puudutavad faktilist olukorda, millest komisjon ei olnud teadlik.

99. KFF väidab esmalt, et kohtupraktika ei anna alust asuda seisukohale, et õiguspärase ootuse kaitse peab põhinema üksnes ühenduse institutsiooni tegelikult võetud kohustustel. KFF juhib muu hulgas tähelepanu komisjoni kaitsekõnes sisalduvatele vasturääkivustele. Kuigi viimane väidab vaidlusaluses otsuses, et kokkusobivaks tunnistamise otsus, mille ta tegi Belgia maksusüsteemi kohta, tekitas CFA-kava alusel abi saavatel isikutel õiguspärase ootuse, väidab ta oma hagiavalduses, et see otsus puudutas „teatavas mõttes sarnast" abikava ja et tegemist ei ole KFF-i suhtes võetud konkreetse kohustusega.

100. Seejärel kritiseerib KFF komisjoni argumente, mille kohaselt ei ole ta ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja. Ta võrdleb oma olukorda eespool viidatud kohtuotsuses Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon käsitletud Belgia maksusüsteemi alusel soodustatud isikute olukorraga. KFF ei mõista, miks nimetatud isikud, kes ootasid vastust oma loataotlusele, olid komisjoni silmis ettevaatlikud ja mõistlikud ettevõtjad, samas kui tema, oodates vastust CFA-loa taotlusele, ei olnud. KFF väidab lisaks, et ametliku uurimismenetluse algatamine 11. juulil 2001 ei saanud kaasa tuua tema õiguspärase ootuse kadumist sel kuupäeval. Pealegi ei oma huvide kaalumisel tähtsust asjaolu, et õiguspärane ootus on „olemuselt väga üldine". Nimelt, niipea kui õiguspärane ootus on tekkinud – sõltumata viisist, kuidas komisjon selle tekitab –, tuleb kaaluda ühelt poolt nii asjassepuutuvate ettevõtjate kui ühenduse huve teiselt poolt. Igal juhul väidab KFF, et komisjon ei ole esitanud ühtegi argumenti, mis võiks välistada üleminekukorra kohaldamise veel 14 ettevõtjale.

101. KFF lisab lõpetuseks, et komisjonil ei pea olema teavet eraldivõetuna iga sellise ettevõtja kohta nagu KFF, „kelle suhtes CFA-kava kehtis". KFF-i sõnul oleks komisjon pidanud arvesse võtma, et abikava ülesehitust arvestades võis loataotluste menetlemine olla alles pooleli. Neil asjaoludel ei ole käesoleva väite uurimisel asjakohane, kas KFF esitas komisjonile EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse raames märkusi või mitte.

3. Hinnang

102. Ma leian, et komisjoni teine väide on põhjendatud. Mulle tundub, et Esimese Astme Kohus rikkus õigusnorme, kui

tunnustas KFF-i puhul õiguspärase ootuse olemasolu CFA-kava kokkusobivuse suhtes asutamislepingu sätetega.

a) Ootuse olemasolu

103. Esimese Astme Kohus möönis vaidlustatud kohtuotsuses, et komisjoni tegevus Belgia maksusüsteemi suhtes tekitas ootuse, et CFA-kava on ühisturuga kokkusobiv.

104. Esimese Astme Kohus võttis aluseks vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktides 111 ja 112 esitatud komisjoni põhjenduse, milles komisjon tunnistas, et CFA-kava alusel abi saavatel isikutel oli tekkinud õiguspärane ootus, arvestades komisjoni seisukohti seoses Belgia maksusüsteemiga.

105. Mulle tundub, et Esimese Astme Kohtu hinnang esimesele tingimusele on ekslik. Ma leian, et mitte ükski komisjoni akt ega tegevus ei saa tekitada õiguspärast ootust sellises olukorras nagu antud juhul käsitletu, kus CFA-kavast eelnevalt ei teavitatud, mis on vastuolus EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlusnormidega.

106. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib ettevõtjal olla õiguspärane ootus ning ta võib sellele abi seaduslikkuse osas tugineda üksnes siis, kui abi on antud kõnealust menetlust ja eelkõige komisjonile määratud pädevust järgides. [32] Euroopa Kohus on seisukohal, et hoolikas ettevõtja peab üldjuhul olema võimeline sellest menetlusest kinni pidama. [33]

107. Mainitud kohtupraktika põhineb riigiabi kohustuslikul kontrollimisel ja vajadusel tagada komisjoni teostatava ennetava kontrolli tõhusus. Kontrollimine põhineb kohustusel riigiabist teatada, mida Euroopa Kohus määratleb „keskse tegurina". [34] Selline kohustus võimaldab komisjonil tagada ühisturu järelevalve vastavalt asutamislepingus taotletavatele eesmärkidele. Nimetatud kohustuse eesmärk on eelkõige hajutada kahtlused seoses küsimusega, kas riiklik meede kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes või mitte. Seega on väljakujunenud tõsiasi, et riigiabist teatamise kohustuse eesmärk on õiguskindlus ja seetõttu tuleb seda rangelt järgida. [35]

32 – 22. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-408/04 P: komisjon *vs.* Salzgitter (EKL 2008, lk I-2767, punkt 104 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 – Vt eelkõige 20. märtsi 1997. aasta otsus kohtuasjas C-24/95: Alcan Deutschland (EKL 1997, lk I-1591, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 – Eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Salzgitter (punkt 104 ja seal viidatud kohtupraktika. Ma märgiks veel, et Euroopa Kohtu president on 3 mai 1996. aasta määruses kohtuasjas C-399/95 R: Saksamaa *vs.* komisjon (EKL 1996, lk I-2441) võtnud seisukoha, et teavitamiskohustuse rikkumine kujutab endast „eriti rasket rikkumist, kuna [see] läheb vastuollu […] ühisturu kaitsmise põhisüsteemiga" (punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 – 15. veebruari 2001. aasta otsus kohtuasjas C-99/98: Austria *vs.* komisjon (EKL 2001, lk I-1101, punkt 73).

108. Niisiis, kui liikmesriik ei ole täitnud kohustust komisjonile kavandatavast abimeetmest teatada, ei saa see riik ega selle abikava raames abi saavad ettevõtjad olla kindlad abi kokkusobivuses ühenduse õigusega. Ootust, mis oli tekkinud niisugusel ettevõtjal nagu KFF, ei saa seega pidada konkreetsel tagatisel põhinevaks.

109. Seetõttu leian, et kuna CFA-kava rakendamisest komisjoni mingil viisil ei teavitatud, hoolimata vastavast kohustusest, mis on selge ja tingimusetu, ei ole KFF-i väide õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise kohta põhjendatud.

110. Vastupidise seisukoha võtmine seaks minu arvates kahtluse alla EÜ artikli 88 lõikes 3 sätestatud teavitamiskohustuse põhimõtte.

111. Sellega seoses pean vajalikuks meenutada, et õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, kui oluline see ka poleks, ei saa kohaldada absoluutselt ja selle kohaldamine peab toimuma koos seaduslikkuse põhimõttega. Kuigi õiguspärase ootuse kaitse põhimõte paneb ühenduse institutsioonidele mitmeid kohustusi, nõuab see ka liikmesriikidelt asutamislepinguga sätestatud kohustuste täitmist ning asjassepuutuvate ettevõtjate poolset hoolsust. Käesolevas kohtuasjas seda ei esinenud.

112. Selline ootus ei saa põhineda ka kokkusobivaks tunnistamise otsusel, mille komisjon on teinud ühe teise maksustamiskorra suhtes, mida rakendab teine liikmesriik.

113. Kuigi komisjon leidis 1984. aastal, et Belgia maksustamiskord ei kujuta endast riigiabi, käsitleb see otsus üksnes Belgia koordinatsioonikeskuste korda, kuna see otsus puudutab üksnes Belgia Kuningriiki. Ehkki mainitud korral on ühiseid tunnuseid käesolevas kohtuasjas vaadeldava korraga, on nende sarnasus vaidlusaluse otsuse põhjal siiski vaieldav. Kuigi komisjon nendib nimetatud otsuse põhjenduste punktis 111, et „CFA-kaval on sarnasusi Belgias kehtestatud korraga", märgib ta selle otsuse põhjenduste punktis 101 ju, et „vaieldamatult erinevad need kasutatava tehnika ja saadavate soodustuste vormi poolest".

114. Neil asjaoludel on minu arvates raske nõustuda seisukohaga, et komisjon on andnud KFF-ile konkreetseid tagatisi, mille põhjal sai eeldada, et CFA-kava on ühenduse õigusega kokkusobiv. Põhjendada seda ootust otsusega, mille komisjon tegi ühe teise sise-

riikliku maksustamiskorra kohta, rikuks taas asutamislepingus sätestatud teavitamiskohustust, samuti kogu preventiivset kontrollisüsteemi, mida komisjon kasutab riigiabi kontrollimise raames.

115. Kõiki neid asjaolusid arvesse võttes leian vastupidi Esimese Astme Kohtu seisukohale, et KFF-il ei ole käesolevas kohtuasjas alust õiguspärasele ootusele tugineda.

116. Lisaksin, et selline ootus, isegi kui see võis olla tekkinud, ei oleks mingil juhul õiguspärane.

b) Ootuse õiguspärasus

117. Erinevalt Esimese Astme Kohtu väidetest vaidlustatud kohtuotsuse punktides 132–138 olen arvamusel, et ka teine tingimus, mis on kohtupraktika kohaselt nõutav õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise tunnustamiseks, ei ole täidetud, ja seda kahel põhjusel.

118. Esiteks meenutagem, et kuna KFF oli ettevõtja, kelle suhtes CFA-kava ei kehtinud, ei olnud ta selle kava alusel omandanud mingeid õigusi. KFF ei ole tõendanud, et vastas nimetatud kava alusel abi saamise tingimustele ja Madalmaade Kuningriik ei ole andnud talle ühtki tagatist selle kohta, et ta CFA-loa saab.

119. Teiseks leian, et kui KFF oleks olnud ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja, oleks ta pidanud ette nägema tema huve puudutada võiva ühenduse akti vastuvõtmist.

120. Teadaolevalt võttis komisjon 11. juulil 2001 vastu otsuse, millega algatas riigiabi puudutava ametliku uurimismenetluse. Nagu Esimese Astme Kohus märgib vaidlustatud kohtuotsuse punktis 133, tähendab sellise menetluse algatamine, et komisjonil on tõsiseid kahtlusi CFA-kava kokkusobivuse osas asutamislepingu sätetega. Mõistagi ei tähenda sellised tõsised kahtlused nimetatud kavale lõpliku hinnangu andmist. Olen siiski seisukohal, et kõnealusel juhul, kus CFA-kavast komisjoni kordagi ei teavitatud, piisab tõsiste kahtluste olemasolust kokkusobivuse osas, et järeldada, et ootus, millele KFF tugineb, ei ole õiguspärane.

121. Mulle tundub pealegi, et 11. juuli 2001. aasta otsuses toodud põhjendused

andsid KFF-ile alust piisava tõenäosusega arvata, et komisjon tunnistab CFA-kava asutamislepinguga kokkusobimatuks riigiabiks.[36] Nimelt märkis komisjon pärast selle abikava elementide esmast uurimist, et see võib endast kujutada riigiabi ja et sellele ei tundu olevat võimalik kohaldada mõnda EÜ artikli 87 lõigetes 2 ja 3 sätestatud eranditest.

122. Lisaks soovin lisada, et käesoleva kohtuasja võrdlemine eespool viidatud kohtuasjaga Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon ei pruugi olla kõige asjakohasem. Nende kahe kohtuasja vahel on kaks peamist erinevust, millest üks puudutab KFF-i staatust ettevõtjana, kes võib nimetatud kava alusel potentsiaalselt abi saada, ja teine CFA-kavast komisjoni teavitamata jätmist.

123. Esiteks, nagu ma juba märkisin, ei ole KFF kunagi CFA-kava alusel abi saanud, erinevalt eespool viidatud kohtuotsuses Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon käsitletavatest Belgia koordinatsioonikeskustest, kes taotlesid oma lubade pikendamist. Antud juhul ei ole Madalmaade maksuamet kinnitanud, et KFF vastab loa saamise tingimustele ning et teda võiks seetõttu käsitada CFA-kava alusel soodustatud ettevõtjana.

124. Teiseks, meenutagem, et Madalmaade Kuningriik ei täitnud kohustust teavitada komisjoni maksustamiskorrast, mida ta kavatseb rakendada. Komisjon ei ole seega kunagi võtnud seisukohta selle korra asutamislepingu sätetega kokkusobivuse kohta, erinevalt Belgia ametivõimude rakendatud maksusüsteemist. Viimati nimetatud juhul teatas Belgia Kuningriik vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 3 nõuetekohaselt kõnesolevast maksustamiskorrast. Komisjon märkis oma 1984. aasta ja 1987. aasta otsustes ning konkurentsivolinik Leon Brittani nimel Euroopa Parlamendi saadiku Gijs de Vriesi kirjalikule küsimusele nr 1735/90[37] antud vastuses, et see kord ei kuulu EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamisalasse.

125. Viimasena on oluline märkida, et eespool viidatud kohtuasjas Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon tunnustati koordinatsioonikeskuste õiguspärast ootust üksnes väga piiratud tingimustel ja kohtuasja eripära arvesse võttes. Minu hinnangul on seetõttu väga raske nõustuda, et KFF-il oli õiguspärane ootus CFA-kava kokkusobivuse osas asutamislepingu sätetega, kuivõrd ta ei olnud ettevõtja, kes selle kava alusel abi sai ning kuna sellest kavast komisjoni eelnevalt ei teavitatud.

36 – Vt selles otsuses sisalduvaid komisjoni hinnanguid.

37 – EÜT 1991, C 63, lk 37.

126. Need asjaolud on minu arvates piisavad sedastamaks, et ootus, millele KFF tugines, isegi kui see eksisteeris, ei olnud igal juhul õiguspärane.

127. Seetõttu leian, et kuna kohtupraktikas viidatud kolm tingimust õiguspärase ootuse kaitse rikkumise tuvastamiseks on kumulatiivsed, ei ole KFF-i tuginemine sellele põhimõttele põhjendatud.

128. Võttes arvesse neid asjaolusid, leian, et Esimese Astme Kohus rikkus ka õigusnormi, kui asus seisukohale, et KFF võis tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Kui Euroopa Kohus peaks KFF-i hagi tunnistama vastuvõetavaks, tuleks minu arvates komisjoni teine väide tunnistada põhjendatuks ja vaidlustatud kohtuotsus tuleks seetõttu tühistada.

C. *Teise võimalusena esitatud kolmas väide, et rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet*

129. Vaidlusaluse otsuse artikkel 2 määrab ettevõtjatele, kelle suhtes CFA-kava kehtis 11. juulil 2001, üleminekuperioodi, võttes arvesse nende õiguspärast ootust, et nimetatud kava on asutamislepingu sätetega kokkusobiv, ja kohtuasja eripära. [38]

130. Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuses, et komisjon on üleminekuperioodi kehtestamisega rikkunud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, kuna ei näinud ette üleminekumeetmeid sellistele maksumaksjatele nagu KFF, kelle loataotluse menetlemine oli vaidlusalusest otsusest teavitamise hetkel veel pooleli. Esimese Astme Kohus lähtus põhimõttest, et neil maksumaksjatel võis sarnaselt teistele ettevõtjatele, kelle suhtes 11. juuli 2001. aasta seisuga CFA-kava kehtis, olla tekkinud õiguspärane ootus selles suhtes, et neile määratakse mõistlik üleminekuperiood.

1. Poolte argumendid

131. Komisjon kinnitab oma kolmanda väite toetuseks, et Esimese Astme Kohtu hinnang võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele on väär. [39] Komisjon väidab sisuliselt seda, et KFF-i ei saa samastada ettevõtjatega, kes mitte üksnes ei saanud CFA-kava alusel tegelikult abi, vaid kes olid esitanud ka märkusi EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse raames ja kelle huvides Madalmaade ametivõimud taotlesid üleminekukorda.

38 – Vt vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktid 111–118.
39 – Vaidlusaluse otsuse põhjenduste punktid 149 ja 150.

132. KFF väidab, et see väide ei ole vastuvõetav, kuna see puudutab faktiküsimusi, mida Euroopa Kohus ei saa apellatsioonkaebuse raames kontrollida.

133. Ta väidab, et igal juhul ei ole see väide põhjendatud. Antud juhul on asjakohane vaid küsimus, kas eksisteeris olulisi objektiivseid erinevusi, mis õigustavad KFF-i ja nende ettevõtjate erinevat kohtlemist, kellele 11. juuli 2001 seisuga oli CFA-luba juba antud. Tema väitel ei õigusta ükski komisjoni esitatud väidetavatest erinevustest sellist erinevat kohtlemist.

2. Hinnang

134. Vastupidi KFF-ile teen Euroopa Kohtule ettepaneku tunnistada kolmas väide vastuvõetavaks. Kuigi Esimese Astme Kohus on tõepoolest ainus, kellel on pädevus tuvastada ja hinnata fakte, nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et Euroopa Kohus on pädev kontrollima nende faktide õiguslikku kvalifikatsiooni ja Esimese Astme Kohtu poolt neist tuletatud õiguslikke tagajärgi. [40]

135. Seega palub komisjon nimetatud väidet esitades Euroopa Kohtul kontrollida õiguslikke tagajärgi, mida Esimese Astme Kohus võis tuletada erinevate ettevõtjate olukordade võrreldavusest ja võrdse kohtlemise põhimõttest.

136. Arvestades eelnevaid argumente, tundub mulle ka see väide põhjendatud.

137. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise üldpõhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud. [41]

138. Minu arvates on ilmne, et KFF-i ei saa kohelda samamoodi nagu neid ettevõtjaid, kelle suhtes 11. juuli 2001 seisuga CFA-kava juba kehtis. Nagu ma eelnevalt märkisin, siis KFF kui ettevõtja, kes võib selle kava alusel potentsiaalselt abi saada, ei ole õigusi oman-

40 – Vt eelkõige 21. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-167/04 P: JCB Service *vs.* komisjon (EKL 2006, lk I-8935, punkt 106 ja seal viidatud kohtupraktika) ja 10. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-328/05 P: SGL Carbon *vs.* komisjon (EKL 2007, lk I-3921, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 – Vt eelkõige 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-127/07: Arcelor Atlantique ja Lorraine jt (EKL 2008, lk I-9895, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

danud ja erinevalt teistest ettevõtjatest ei saa ta tugineda õiguspärase ootuse põhimõttele. Nagu komisjon rõhutab, seab see asjaolu KFF-i väga erilisse olukorda.

139. Mulle tundub väär Esimese Astme Kohtu hinnang, mis põhineb vastupidisel eeldusel ja mille kohaselt võis KFF õiguspäraselt tugineda õiguspärase ootuse põhimõttele.

140. Seega kui Euroopa Kohus peaks otsustama, et KFF-i hagi on vastuvõetav, siis tuleks minu arvates kolmas väide, mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist, tunnistada põhjendatuks ja vaidlustatud kohtuotsus tuleks seega tühistada.

141. Neid asjaolusid arvesse võttes teen Euroopa Kohtule teise võimalusena ettepaneku tunnistada komisjoni apellatsioonkaebus põhjendatuks ja tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles Esimese Astme Kohus leidis, et nimetatud institutsioon on rikkunud õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna ei näinud ette üleminekumeetmeid maksumaksjatele, kelle taotluse menetlemine oli vaidlusalusest otsusest teavitamise hetkel veel pooleli. [42]

42 – Minu hinnangul ei ole vaja analüüsida viiendat väidet, mille komisjon on esitanud teise võimalusena. Kuna olen seisukohal, et vaidlustatud kohtuotsus tuleks tühistada, ei ole enam vaja uurida, kas Esimese Astme Kohus tegelikult rikkus õigusnorme, kui andis õigusi kõikidele KFF-iga sarnases olukorras olevatele ettevõtjatele.

VII. Vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise tagajärjed

142. Nagu ma eelnevalt märkisin, teen Euroopa Kohtule kõigepealt ettepaneku tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles Esimese Astme Kohus tunnistas KFF-i tühistamishagi vastuvõetavaks.

143. Kuna menetluse hetkeseis seda minu arvates võimaldab, teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastavalt nimetatud kohtu põhikirja artikli 61 esimesele lõigule teha komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväite kohta lõplik otsus.

144. Käesoleva ettepaneku punktides 57–68 nimetatud põhjustel olen arvamusel, et KFF-i esitatud hagi tuleks tunnistada vastuvõetamatuks, kuna tal isiklikult puudub põhjendatud huvi.

VIII. Kohtukulud

145. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse ka apellatsioonkaebuste lahendamisel,

on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on KFF-ilt kohtukulude hüvitamist nõudnud ja viimane on kohtuvaidluse põhiosas kaotanud, tuleb käesoleva apellatsioonimenetluse kulud minu arvates välja mõista KFF-ilt.

146. Lisaks näeb kodukorra artikkel 122 ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab kohus kohtukulude jaotuse. Käesolevas asjas ilmnes Esimese Astme Kohtule komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväite uurimisel, et KFF-i tühistamishagi on vastuvõetamatu.

147. Neil asjaoludel tuleb nii käesoleva menetlusega kui ka Esimese Astme Kohtu menetlusega seotud kohtukulud välja mõista KFF-ilt.

IX. Ettepanek

148. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1. Tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 12. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-348/03: Koninklijke Friesland Foods *vs.* komisjon osas, milles Esimese Astme Kohus tunnistas hagi vastuvõetavaks.

2. Tunnistada vastuvõetamatuks Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule esitatud hagi, milles taotletakse, et tühistataks komisjoni 17. veebruari 2003. aasta otsus 2003/515/EÜ abikava kohta, mida Madalmaad rakendasid rahvusvaheliste rahastamistoimingute suhtes.

3. Mõista nii käesoleva menetlusega kui ka Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu menetlusega seotud kohtukulud välja Koninklijke Friesland Foods NV-lt.